

ข่าวจากหนังสือพิมพ์ กรุงเทพธุรกิจ ฉบับวันพุธที่ 15 กรกฎาคม พ.ศ.2563

'ตะไคร้หอม' เจาะดราม่า ทำไมถึงถูกขึ้นทะเบียน 'วัตถุอันตราย'

"ตะไคร้หอม" หนึ่งใน พืชสมุนไพร 13 ชนิด ถูกขึ้นทะเบียน "วัตถุอันตราย" ชนิดที่ 2 และกำลังจะปลดล็อคให้เป็นชนิดที่ 1 เนื่องจากถูกใช้ประโยชน์ในการป้องกันและกำจัดแมลงศัตรูพืช

"ตะไคร้" สมุนไพรพื้นบ้านของไทยที่มีสรรพคุณหลากหลาย ตั้งแต่การใช้เป็นส่วนประกอบของเมนูอาหารประจำชาติอย่าง 'ต้มยำ' ไปจนถึงการนำมาผลิต 'น้ำมันหอมระเหย' จากตะไคร้หอม สำหรับการป้องกันและกำจัดศัตรูพืชที่ให้ประโยชน์แก่วงการเกษตรกรรมไทยมากมาย

ทั้งนี้ข้อยกเถียงเรื่อง ตะไคร้ ถูกพุดถึงในวงการสมุนไพรอยู่ตลอดเวลาในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา เนื่องจากในปี 2552 กระทรวงอุตสาหกรรมประกาศให้ตะไคร้หอมและพืชสมุนไพรอื่นๆ ได้แก่ สะเดา ขมิ้นชัน ขิง ข่า ดาวเรือง สาบเสือ กากเมล็ดชา พริก ขึ้นฉ่าย ชุมเห็ดเทศ ดองดึง และหนอนตายหยาก รวม 13 ชนิด ให้เป็นวัตถุอันตรายชนิดที่ 2 แต่ล่าสุดเมื่อ 13 ก.ค. 2563 ม.น.ย. ไทยเศรษฐ รมช.เกษตรและสหกรณ์ ผู้เป็นประธานในการประชุมการกำหนดพืชสมุนไพร 13 ชนิด เป็นวัตถุอันตรายชนิดที่ 1 ออกมาเปิดเผยว่า ได้มอบหมายให้กรมวิชาการเกษตรจัดทำข้อมูลเพื่อยกเว้นการเสนอคณะกรรมการวัตถุอันตราย เพื่อปลดล็อคบัญชีพืชสมุนไพรจากการเป็นวัตถุอันตรายชนิดที่ 2

จากข้อมูลของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ทำให้เกษตรกรบางส่วนพึงพอใจต่อการพิจารณาที่เกิดขึ้น ส่วนใครที่ยังสงสัยและงงๆ อยู่ว่า "ตะไคร้หอม" และสมุนไพรอื่นๆ อีก 12 ชนิดดังกล่าว ทำไมจึงถือว่าเป็นวัตถุอันตราย? กรุงเทพธุรกิจออนไลน์ ชวนมาเจาะลึกข้อมูลที่น่าสนใจเกี่ยวกับการขึ้นทะเบียนวัตถุอันตรายเหล่านี้กัน

ความหมายของ วัตถุอันตรายชนิดที่ 1 และ 2 คืออะไร

พระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. 2535 ระบุว่า วัตถุอันตรายมีลักษณะดังต่อไปนี้

วัตถุระเบิดได้ วัตถุไวไฟ วัตถุออกซิไดซ์และวัตถุเปอร์ออกไซด์ วัตถุมีพิษ วัตถุที่ทำให้เกิดโรค วัตถุที่มีอันตรายร้ายแรง วัตถุที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางพันธุกรรม วัตถุกัดกร่อน วัตถุที่ก่อให้เกิดการระคายเคือง และวัตถุอย่างอื่นไม่ว่าจะเป็นเคมีภัณฑ์หรือสิ่งอื่นใด ที่อาจทำให้เกิดอันตรายแก่บุคคล สัตว์ พืช ทรัพย์สิน หรือสิ่งแวดล้อม ที่มีการผลิตขึ้นมา หมายความว่า ทำ เพาะ ปลูก ผสม แปรรูปสภาพ ปรุงแต่ง แบ่งบรรจุ หรือ รวมบรรจุ โดยมีการจำแนกการควบคุมไว้ระดับจากความอันตรายน้อยไปจนถึงอันตรายมาก ได้แก่

วัตถุอันตรายชนิดที่ 1 ได้แก่ วัตถุอันตรายที่การผลิต การนำเข้า การส่งออก หรือการมีไว้ในครอบครองต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนด

วัตถุอันตรายชนิดที่ 2 ได้แก่ วัตถุอันตรายที่การผลิต การนำเข้า การส่งออก หรือการมีไว้ในครอบครอง ต้องแจ้งให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทราบก่อนและต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดด้วย

วัตถุอันตรายชนิดที่ 3 ได้แก่ วัตถุอันตรายที่การผลิต การนำเข้า การส่งออก หรือการมีไว้ในครอบครอง

ต้องรับใบอนุญาต

วัตถุอันตรายชนิดที่ 4 ได้แก่ วัตถุอันตรายที่ห้ามมิให้มีการผลิต การนำเข้า การส่งออก หรือการมีไว้ในครอบครอง

ทั้งนี้พืชสมุนไพร 13 ชนิด คือ สะเดา ขมิ้นชัน ตะไคร้หอม ขิง ข่า ดาวเรือง สาบเสือ กากเม็ล็ดชา พริก ขึ้นฉ่าย ชุมเห็ดเทศ ดองดึง และหนอนตายหยาก ถูกประกาศเป็นวัตถุอันตรายชนิดที่ 2

เพราะอะไร "ตะไคร้หอม" ถึงจัดเป็น "วัตถุอันตราย"

มาถึงคำถามคาใจใครหลายคนที่ว่า ทำไมสมุนไพรที่คนไทยคุ้นเคยดีนั้นจึงถูกจัดเป็นวัตถุอันตราย? โดยเฉพาะ 13 สมุนไพร ได้แก่ สะเดา ขมิ้นชัน ตะไคร้หอม ขิง ข่า ดาวเรือง สาบเสือ กากเม็ล็ดชา พริก ขึ้นฉ่าย ชุมเห็ดเทศ ดองดึง และหนอนตายหยาก

มีคำตอบจากกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ระบุว่า พืชสมุนไพรทั้ง 13 ชนิด ถูกนิยามไว้ว่าเป็นพืชที่เกษตรกรได้นำมาใช้ประโยชน์เพื่อเป็นสารควบคุมแมลงเพื่อทดแทนสารเคมีกำจัดศัตรูพืช

จึงสรุปง่ายๆ ได้ว่าพืชทั้ง 13 ชนิดนั้นถูกใช้ประโยชน์ในการป้องกันกำจัดแมลงศัตรูพืช และสารสกัดธรรมชาติจากพืชเหล่านั้นมีความเสี่ยงต่อความเป็นพิษ จึงต้องถูกควบคุมตามกฎหมายโดยผู้ผลิต ผู้นำเข้า และผู้ครอบครองที่จะมีไว้ใช้ จะต้องทำการขึ้นทะเบียน และแจ้งการดำเนินงานกับกรมวิชาการเกษตร

การขึ้นทะเบียนพืช 13 ชนิดเป็น "วัตถุอันตราย" ส่งผลอย่างไร

การประกาศขึ้นทะเบียนสมุนไพร 13 ชนิด ให้เป็น "วัตถุอันตราย" นั้น ได้สร้างผลกระทบต่อเกษตรกรส่วนหนึ่ง ทำให้ เครือข่ายภาคประชาชน และองค์กรสาธารณประโยชน์ เรียกร้องให้ 'ยกเลิก' คำประกาศให้พืชอาหารและสมุนไพร 13 ชนิดเป็นวัตถุอันตราย โดยระบุว่า พืชสมุนไพรทั้ง 13 ชนิด เป็นพืชที่เกษตรกรได้นำมาใช้ประโยชน์เพื่อเป็นสาร

ควบคุมแมลงเพื่อทดแทนสารเคมีกำจัดศัตรูพืชมานาน เนื่องจากไม่มีผลกระทบต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อมเลย จนถึงมีผลน้อยมาก ไม่ก่อให้เกิดผลตกค้างที่เป็นอันตรายต่อทั้งเกษตรกรเองและผู้บริโภค สามารถหาได้เองจากในชุมชนหรือจากเพื่อนบ้านใกล้เคียง หรือซื้อได้ในราคาไม่แพงจากชาวบ้าน หรือผู้ประกอบการในท้องถิ่น ซึ่งในระยะหลังมีการรวมกลุ่มกันผลิตสินค้าจากสมุนไพร

เหล่านี้จำหน่ายกันอย่างแพร่หลาย เป็นการพัฒนาเศรษฐกิจระดับท้องถิ่นบนฐานความหลากหลายทางชีวภาพ โดยไม่ต้องพึ่งพาสารเคมีซึ่งต้องนำเข้าจากต่างประเทศ คาดว่ามีจำนวนผู้ใช้สมุนไพรดังกล่าวในการควบคุมแมลงหลายแสนครอบครัว และทดแทนการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชได้หลายร้อยล้านบาทจนถึงพันล้านบาท ทั้งนี้ยังไม่นับถึงคุณค่าในการเกื้อกูลต่อสุขภาพของเกษตรกร ผู้บริโภค และสังคมไทยโดยรวม

รวมถึงการดำเนินงานของกรมวิชาการเกษตรที่ผ่านมา สร้างผลกระทบอย่างสำคัญต่อเกษตรกรและคนในท้องถิ่น รวมถึงผู้ประกอบการรายย่อยที่เริ่มดำเนินการเพื่อพัฒนาสมุนไพรควบคุมศัตรูพืช มีการสร้างภาระและอุปสรรคต่อการพัฒนาและใช้ประโยชน์จากสมุนไพรทั้งในด้านการเกษตร การสาธารณสุข และอื่นๆ สร้างเงื่อนไขให้กับเจ้าหน้าที่ส่วนน้อยที่ไม่สุจริต มาเรียกร้องเอาผลประโยชน์จากเกษตรกรและผู้ประกอบการ จนเกิดผลกระทบเป็นลูกโซ่ ทำให้เกษตรกรส่วนใหญ่ที่ไม่สามารถหาสมุนไพรมาใช้เองได้ ต้องหันไปซื้อสารเคมีซึ่งต้องนำเข้าจากต่างประเทศแทน

เมื่อ "สมุนไพร" ปลอดภัยจากวัตถุอันตราย

อย่างที่บอกไปข้างต้นว่า ล่าสุด.. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้มอบหมายให้กรมวิชาการเกษตรจัดทำข้อมูลเพื่อยกวางเสนอคณะกรรมการวัตถุอันตราย เพื่อปลอดภัยกับผู้ใช้สมุนไพรออกจากความเป็นวัตถุอันตรายชนิดที่ 2

โดยระบุว่าพืชสมุนไพรทั้ง 13 ชนิด เป็นพืชที่เกษตรกรได้นำมาใช้ประโยชน์เพื่อเป็นสารควบคุมแมลงใช้ทดแทนสารเคมีกำจัดศัตรูพืชมานาน เนื่องจากไม่มีผลกระทบต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อมเลย หรือมีน้อยมาก ไม่ก่อให้เกิดผลตกค้างที่เป็นอันตรายทั้งต่อเกษตรกรเองและผู้บริโภค และยังสามารถหาได้ง่ายจากในชุมชน

ทั้งนี้การปลอดภัยก็ยังมีเงื่อนไขเพิ่มเติม คือ

- มีมติปลดพงหรือสารธรรมชาติของสมุนไพรทั้ง 13 ตัวนี้ ออกจากบัญชีวัตถุอันตราย ไม่ต้องขึ้นทะเบียน

- ส่วนที่เป็นสารสกัด หรือที่เป็นน้ำ จะนำออกจากบัญชีวัตถุอันตรายชนิดที่ 2 มาไว้ในบัญชีที่ 1 จากนั้นไปเกษตรกรสามารถนำสมุนไพรในรูปของผงสมุนไพรไปใช้ได้โดยไม่ผิดกฎหมาย ส่วนที่เป็นน้ำต้องดูว่าจะนำไปผลิตอะไร มีสารที่มาผสมอะไรบ้าง มีอันตรายต่อสุขภาพของคน หรือสัตว์ หรือพืช หรือไม่